

Dokument z posiedzenia

B8-0092/2018

5.2.2018

PROJEKT REZOLUCJI

złożony w następstwie oświadczenia wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa

zgodnie z art. 123 ust. 2 Regulaminu

w sprawie bieżącej sytuacji w zakresie praw człowieka w Turcji
(2018/2527(RSP))

Nadja Hirsch, Petras Auštrevičius, Beatriz Becerra Basterrechea, Izaskun Bilbao Barandica, Dita Charanzová, Gérard Deprez, Marian Harkin, Ivan Jakovčić, Patricia Lalonde, Louis Michel, Javier Nart, Urmas Paet, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Jozo Radoš, Frédérique Ries, Marietje Schaake, Pavel Telička, Ramon Tremosa i Balcells, Ivo Vajgl, Hilde Vautmans, Cecilia Wikström

w imieniu grupy ALDE

**Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie bieżącej sytuacji w zakresie praw człowieka w Turcji
(2018/2527(RSP))**

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje, w szczególności rezolucję z dnia 27 października 2016 r. w sprawie sytuacji dziennikarzy w Turcji¹, rezolucję z dnia 24 listopada 2016 r. w sprawie stosunków UE–Turcja² oraz rezolucję z dnia 6 lipca 2017 r. w sprawie sprawozdania Komisji za 2016 r. dotyczącego Turcji³,
 - uwzględniając ramy negocjacyjne UE dla Turcji przyjęte w dniu 3 października 2005 r., w szczególności ust. 4 i 5 tych ram,
 - uwzględniając że od dnia 9 sierpnia 1949 r. Turcja jest członkiem Rady Europy, co zobowiązuje to państwo do przestrzegania europejskiej konwencji praw człowieka i orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka,
 - uwzględniając członkostwo Turcji w Organizacji Narodów Zjednoczonych i jej przystąpienie do Karty Narodów Zjednoczonych, której jednym z głównych celów jest propagowanie i ochrona praw człowieka,
 - uwzględniając zalecenie Komisji z dnia 21 grudnia 2016 r. dotyczące decyzji Rady upoważniającej do otwarcia negocjacji z Turcją na temat porozumienia w sprawie rozszerzenia zakresu dwustronnych stosunków preferencyjnych w obszarze wymiany handlowej oraz modernizacji unii celnej,
 - uwzględniając art. 123 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że turecki rząd nadal powszechnie i na szeroką skalę stosuje środki represji dotyczące wszystkich obywateli Turcji, w szczególności partie opozycji oraz członków Wielkiego Zgromadzenia Narodowego Turcji, pracowników mediów i dziennikarzy, funkcjonariuszy tureckich sił zbrojnych, policji i sił bezpieczeństwa oraz urzędników pracujących w sądownictwie i administracji publicznej;
- B. mając na uwadze, że wiele podejmowanych środków jest nieproporcjonalnych, łamie tureckie prawo krajowe, stanowi naruszenie zobowiązań wynikających z członkostwa w Radzie Europy i jest sprzeczne z Międzynarodowym paktem praw obywatelskich i politycznych;
- C. mając na uwadze, że Turcja wykorzystwała nieudaną próbę zamachu stanu z lipca 2016 r. jako pretekst do wprowadzenia tych środków; mając na uwadze, że UE potępiła nieudany wojskowy zamach stanu w lipcu 2016 r. oraz uznała potrzebę prowadzenia postępowania karnego przeciwko osobom odpowiedzialnym za próbę zamachu stanu i

¹ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0423.

² Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0450.

³ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0306.

w niej uczestniczącym; mając na uwadze, że musi się to odbywać z poszanowaniem prawa do rzetelnego procesu sądowego i sprawiedliwości proceduralnej;

- D. mając na uwadze, że prezydent Erdoğan i przedstawiciele rządu Turcji wielokrotnie wydawali oświadczenia dotyczące przywrócenia kary śmierci; mając na uwadze, że istnieją poważne obawy co do warunków, w jakich przebywają osoby zatrzymane i aresztowane po zamachu stanu, a także mając na uwadze ogromną skalę dymisji urzędników państwowych, jak również poważne ograniczenia wolności słowa i ograniczenia nakładane na prasę i media w Turcji; mając na uwadze, że wielu obywateli UE również zostało aresztowanych z wątpliwych powodów;
- E. mając na uwadze, że Komisja Wenecka Rady Europy stwierdziła, iż zmiany konstytucyjne zatwierdzone w referendum z kwietnia 2017 r. „wprowadziłyby ustrój prezydencki, w którym brakuje niezbędnych mechanizmów kontroli i równowagi wymaganych do ochrony przed wejściem na drogę autorytaryzmu”; mając na uwadze, że dekrety wprowadzające w Turcji stan wyjątkowy przewidują środki wykraczające poza to, co jest dozwolone zgodnie z normami międzynarodowymi i konstytucją turecką;
- F. mając na uwadze, że istnieją przesłanki świadczące o brakach systemowych w tureckim systemie sądownictwa i organach władzy wykonawczej, a także o niezdolności do odpowiedniego powstrzymania nacisków politycznych ze strony władzy wykonawczej, czego przykładem w niektórych przypadkach była odmowa zastosowania się do wyroku Trybunału Konstytucyjnego przez sądy niższej instancji;
- G. mając na uwadze, że ust. 5 ram negocjacyjnych odnoszących się do negocjacji akcesyjnych z Turcją stanowi, że w przypadku poważnego i stałego naruszania zasad wolności, demokracji, poszanowania praw człowieka, podstawowych wolności i praworządności Komisja może zalecić zawieszenie negocjacji; mając na uwadze, że Rada podejmuje decyzję w sprawie takiego zalecenia większością kwalifikowaną;
1. zdecydowanie potępia nieproporcjonalnie surowe środki represji podjęte przez prezydenta Erdoğan i rząd turecki w następstwie nieudanego wojskowego zamachu stanu w lipcu 2016 r. i wyraża poważne zaniepokojenie z powodu zmian w konstytucji, które zostały przyjęte nieznaczną większością głosów w referendum przeprowadzonym w kwietniu 2017 r.; przypomina, że proponowane zmiany w konstytucji nie spełniają podstawowych zasad rozdziału władzy, nie zapewniają wystarczających mechanizmów kontroli i równowagi i są niezgodne z kopenhaskimi kryteriami politycznymi dotyczącymi demokracji, praworządności, praw człowieka oraz poszanowania i ochrony mniejszości; podtrzymuje swoje stanowisko z listopada 2016 r., by wstrzymać proces przystąpienia Turcji do UE, oraz swoje stanowisko z lipca 2017 r. dotyczące zawieszenia procesu przystąpienia Turcji do UE, jeżeli reformy konstytucyjne zostaną przeprowadzone w niezmienionej formie;
 2. ponownie wyraża głębokie zaniepokojenie postępującym pogarszaniem się sytuacji w zakresie podstawowych wolności i praworządności w Turcji oraz potępia arbitralne zatrzymanie, nękanie środkami sądowymi i administracyjnymi, zakaz podróży i inne środki stosowane w celu prześladowania tysięcy obrońców praw człowieka, członków niezależnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego, przedstawicieli środowisk akademickich i zwykłych obywateli;

3. wyraża poważne zaniepokojenie w związku z aresztowaniami i dalszym przetrzymywaniem obrońców praw człowieka, polityków i działaczy społeczeństwa obywatelskiego;
4. z zaniepokojeniem odnotowuje osłabienie mających długą tradycję w Turcji świeckich zasad i wartości, w tym nasilenie się prześladowań mniejszości wyznaniowych i niewyznaniowych; wzywa władze tureckie do wspierania i gwarantowania pluralizmu religijnego i wolności przekonań;
5. zwraca uwagę, że wielu obywateli tureckich, a także obywateli UE, w tym wielu pracowników służby cywilnej i nauczycieli, którzy zostali zwolnieni z pracy, doświadcza lub doświadczyło tych nieproporcjonalnie represyjnych środków;
6. ostrzega przed nadużywaniem środków antyterrorystycznych do uzasadnienia ograniczania praw człowieka;
7. zwraca uwagę, że zagrożona jest istota tureckiej demokracji, w sytuacji gdy wielu posłom odbiera się mandaty parlamentarne, uchyla immunitet i są oni zatrzymywani lub aresztowani; zwraca uwagę, że działania te są wymierzone w największym stopniu w partie opozycyjne HDP i CHP; wyraża solidarność z legalnie wybranymi parlamentarzystami, którzy są pozbawiani wolności i zastraszani, oraz wzywa władze tureckie do poszanowania demokratycznych mandatów, uwolnienia osób zatrzymanych i zagwarantowania im praw do właściwej obrony w sprawiedliwych i niezależnych postępowaniach sądowych; zwraca uwagę, że lokalni urzędnicy są poddawani podobnym naciskom;
8. podkreśla, że Wielkie Zgromadzenie Narodowe Turcji powinno być centralną instytucją w tureckiej demokracji i reprezentować na równi wszystkich obywateli; wyraża ubolewanie w związku z wysokim progiem wyborczym obowiązującym w wyborach do Zgromadzenia;
9. wyraża poważne zaniepokojenie w związku z pogarszającą się sytuacją w zakresie wolności słowa oraz wolności prasy i mediów w Turcji, gdzie wiele środków przekazu, w tym internetowych, jest zamykanych, cenzurowanych lub przejmowanych przez władze, a dziennikarze i pracownicy mediów są zatrzymywani, aresztowani lub zwalniani ze stanowisk; przypomina o podstawowym znaczeniu wolnej i niezależnej prasy w społeczeństwie demokratycznym; wzywa tureckie władze do uwolnienia więzionych dziennikarzy oraz do podjęcia pilnych i podstawowych środków w celu wzmocnienia i przywrócenia wolności prasy i wolności słowa w tym kraju; zwraca uwagę, że rząd turecki w wielu przypadkach nadal nie potrafi wyjaśnić, na jakiej podstawie prawnej aresztowano dziennikarzy za podburzanie i rozpowszechnianie propagandy powiązanej z grupami terrorystycznymi;
10. wyraża poważne zaniepokojenie z powodu monitorowania przez władze Turcji platform mediów społecznościowych i z powodu zamykania kont w mediach społecznościowych; postrzega to jako dalsze ograniczenie swobody wypowiedzi i narzędzie represji wobec społeczeństwa obywatelskiego;
11. wyraża zaniepokojenie z powodu nakładania coraz większych ograniczeń na działalność ruchu na rzecz praw osób LGBTQI w Turcji; przypomina, że taki stan rzeczy oznacza

wyraźne pogwałcenie wolności osobistych; wyraża głębokie zaniepokojenie doniesieniami o naruszeniach praw człowieka osób LGBTQI; wzywa władze tureckie do przeprowadzenia szczegółowego dochodzenia, zgodnie z europejską konwencją praw człowieka, w związku z doniesieniami o znęcaniu się nad więźniami LGBTQI;

12. jednocześnie wyraża poważne zaniepokojenie faktem, że wielu sędziów, prawników, obrońców praw człowieka i działaczy społeczeństwa obywatelskiego zostało zatrzymanych lub aresztowanych, straciło pracę lub doświadcza nacisków ze strony władz, oraz zaznacza, że władze tureckie są prawnie zobowiązane do przestrzegania konstytucyjnego porządku prawnego w Turcji oraz wywiązywania się z zobowiązań spoczywających na Turcji jako państwie będącym członkiem Rady Europy;
13. jest zdania, że powszechne naruszenia praw człowieka i praworządności oraz planowana w Turcji reforma konstytucyjna – jeżeli zostanie wdrożona – są sprzeczne z kopenhaskimi kryteriami politycznymi; apeluje zatem do Komisji o dokonanie, w oparciu o pkt 4 i 5 ram negocjacyjnych UE, oceny wypełniania przez to państwo wspomnianych kryteriów politycznych oraz o przedstawienie oficjalnej opinii na temat stanu negocjacji akcesyjnych, wraz z obszernymi rozważaniami na temat przyszłości stosunków między UE a Turcją; zaznacza, że powinny one stanowić zasadniczy element następnego rocznego sprawozdania z postępów Turcji, które Komisja opublikuje w kwietniu 2018 r.;
14. przypomina swoje stanowisko z listopada 2017 r., w którym wezwał do tego, by przyznanie środków finansowych przeznaczonych dla władz tureckich w ramach Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPAI) było uzależnione od postępów w dziedzinie praw człowieka, demokracji i praworządności, oraz, w miarę możliwości, skierowane do organizacji społeczeństwa obywatelskiego; ponownie wzywa Komisję do uwzględnienia rozwoju sytuacji w Turcji podczas przeglądu środków finansowych IPA, lecz również do przedstawienia konkretnych propozycji dotyczących sposobu zwiększenia wsparcia dla tureckiego społeczeństwa obywatelskiego;
15. wzywa delegaturę Unii w Ankarze do zapewnienia większej pomocy obrońcom praw człowieka oraz, w razie potrzeby i w miarę możliwości, udzielenia im publicznego poparcia, zwłaszcza w drodze monitorowania i obserwowania procesów sądowych, zwracania się o zgodę na wizyty w więzieniach oraz wydawania oświadczeń skierowanych do władz tureckich na wszystkich szczeblach;
16. zwraca uwagę, że kontakty ustanowione pomiędzy Parlamentem Europejskim i Wielkim Zgromadzeniem Narodowym Turcji zostały zawieszane; wyraża przekonanie, że Wspólna Komisja Parlamentarna UE-Turcja może wznowić prace w sposób konstruktywny, otwarty i godny zaufania; przypomina, że w związku z brakiem tych regularnych posiedzeń Parlament Europejski mógłby rozważyć wysłanie delegacji ad hoc do Turcji, zwłaszcza w celu obserwacji i monitorowania procesów i postępowań sądowych lub powiązanych wydarzeń, tak jak miało to uprzednio miejsce w latach 2011–2013;
17. zwraca uwagę, że zasadniczo dobrze przyjęto ponad trzy miliony uchodźców syryjskich w Turcji, jednak pojawiają się oznaki rosnącej niechęci wobec uchodźców; wzywa Turcję do przejrzystego monitorowania warunków panujących w obozach dla uchodźców, zgodnie ze standardami praw człowieka; wzywa władze tureckie do

zagwarantowania praw dziecka, w szczególności w kwestii dostępu do edukacji i opieki zdrowotnej;

18. zachęca Komisję, Radę Europy i Komisję Wenecką, aby udzieliły władzom tureckim dodatkowej pomocy sądowej, aby zagwarantować sprawiedliwe procesy sądowe oraz odpowiednie i bezpieczne warunki przetrzymywania osób aresztowanych za udział w wojskowej próbie przejęcia władzy w dniu 15 lipca 2016 r.; wzywa władze Turcji do ścisłej współpracy z Komisją Wenecką;
19. wzywa do trwałego rozwiązania kwestii kurdyjskiej w Turcji w oparciu o pokojowy, pluralistyczny i demokratyczny proces; jest przekonany, że tylko sprawiedliwe rozstrzygnięcie polityczne może przynieść stabilność i dobrobyt;
20. ponownie wyraża zaniepokojenie w związku z zatrzymaniem dziesiątek osób, które publicznie krytykowały turecką interwencję wojskową w Syrii, a w szczególności niedawne ataki na stanowiska syryjsko-kurdyjskie; podkreśla zasadnicze znaczenie pluralistycznego procesu pokojowego, który obejmuje wszystkie zainteresowane strony, a także proaktywnego zaangażowania UE;
21. podkreśla, że choć Turcja pozostaje kluczowym i strategicznym partnerem, stosunki między UE a Turcją powinny opierać się na postanowieniach dotyczących warunków w zakresie poszanowania demokracji, praworządności i praw podstawowych, w szczególności w odniesieniu do pogłębienia unii celnej, lecz również w celu zacieśnienia kontaktów międzyludzkich, takich jak wymiany studenckie, współpraca naukowa i międzyuczelniana, w drodze stopniowego wprowadzania ułatwień wizowych; podkreśla, że liberalizacja systemu wizowego opiera się na spełnieniu wszystkich 72 kryteriów przewidzianych w planie działania na rzecz liberalizacji reżimu wizowego;
22. zaznacza, że Turcja musi przestrzegać zobowiązań wynikających z członkostwa w Radzie Europy; podkreśla, że obejmuje to zdecydowane odrzucenie kary śmierci; przypomina, że przywrócenie kary śmierci doprowadziłoby do automatycznego zawieszenia negocjacji akcesyjnych; podkreśla, że Europejski Trybunał Praw Człowieka jest ogniwem łączącym Turcję z Europą; domaga się w związku z tym, by rząd turecki szanował i wdrażał jego wyroki;
23. apeluje o przetłumaczenie niniejszej rezolucji na język turecki;
24. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji rządowi i parlamentowi Turcji, państwom członkowskim, Komisji oraz Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych.